

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Управління регіональним розвитком туризму
Методичні рекомендації до виконання курсової роботи
(для студентів спеціальності 242 «Туризм»)

Харків – 2019

УДК 338.48(477)

ББК 65.433

П 18

Рецензенти:

Архієреєв С. І. – доктор економічних наук, професор, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.

Холодок В. Д. – кандидат економічних наук, директор обласний комунальний заклад «Харківський організаційно-методичний центр туризму»

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради факультету міжнародних
економічних відносин та туристичного бізнесу
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 4 від 24.10.2019 р.)*

Управління регіональним розвитком туризму : методичні рекомендації до виконання курсової роботи (для студентів спеціальності 242 «Туризм» денної та заочної форм навчання) / Парфіненко А. Ю. – Х. : ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2019. – 36 с.

Видання містить основні вимоги до написання, оформлення та захисту курсових робіт з дисципліни «Управління регіональним розвитком туризму», яка вивчається студентами спеціальності 242 «Туризм». Детально висвітлено процедуру вибору теми дослідження, особливості роботи з науковою літературою, змістовне наповнення кожного з розділів курсової роботи. Наведено приклади оформлення різних елементів роботи.

УДК 338.48(477)

ББК 65.433

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2019

© Парфіненко А. Ю., 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
2. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	6
3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	18
4. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	21
5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	23
ДОДАТКИ.....	24

ВСТУП

Написання курсової роботи – важливий етап здобуття й систематизації знань студентами в галузі туризму. Процес підготовки, написання й захисту курсової роботи закріплює навички самостійної аналітичної науково-дослідної діяльності. Студенти підтверджують рівень своєї професійної підготовки, демонструють готовність до самостійної пошукової і дослідницької діяльності під час написання курсових робіт, що є свідченням їх відповідності освітньо-кваліфікаційному рівню магістра.

Курсова робота – це логічно завершене теоретико-емпіричне дослідження, що систематизує та поглиблює фахові знання, навички й уміння студентів, виявляє їх наукові інтереси та здібності, передбачає виклад матеріалу на основі спеціально підібраної літератури та самостійно проведеного дослідження.

Виконана курсова робота дозволяє викладачу перевірити рівень опанування студентом певної теми та його вміння творчо підходити до вирішення конкретних завдань.

У курсовій роботі студент повинен показати знання в галузі управління регіональним розвитком туризму.

Курсова робота повинна мати характер теоретичного та прикладного дослідження за обраною студентом темою та бути етапом його підготовки до майбутньої професійної діяльності, кроком до написання дипломної роботи магістра.

Діяльність студента з виконання курсової роботи починається з визначення її теми та об'єкту дослідження, отримання на випускній кафедрі завдання з методичними рекомендаціями щодо її розробки. Тематика робіт визначається і затверджується кафедрою туристичного бізнесу. Вже на етапі вибору теми починається співпраця студента з керівником курсової роботи.

На стадії підготовки виконання курсової роботи студент розробляє і погоджує з керівником її детальну структуру. Керівник здійснює:

- допомогу студенту в уточненні теми роботи і розробці її плану;
- орієнтацію на збір необхідної інформації для написання роботи;
- рекомендації щодо вибору літературних джерел: наукової, методологічної і спеціальної літератури;
- консультації щодо змісту роботи;
- контроль за виконанням окремих етапів роботи;
- поради щодо оформлення роботи.

Керівник курсової роботи звертає увагу студента на недоліки у роботі (стиль викладу, оформлення, зміст підрозділів та ін.), але не виправляє їх сам.

Теми курсових робіт, які пропонує кафедра туристичного бізнесу та країнознавства, сформульовані у такий спосіб, що дають змогу виконати поставлене перед студентами наукове завдання у формі поглибленого реферування важливих праць або співставлення певних наукових концепцій. Важливим у процесі написання курсової є набуття студентами практичних дослідницьких навичок, уміння опрацьовувати та систематизувати джерела з досліджуваної проблематики, робити власні узагальнення та логічні висновки, а також оформляти основні частини роботи згідно з усталеними вимогами.

На початковому етапі підготовки фахівців метою написання курсових робіт є навчити студентів застосовувати основні дослідницькі прийоми та методи, розуміти сутність і принципи методології наукової праці як такої, чітко розмежувавши її з іншими сферами та формами інтелектуального самовираження. Неухильне дотримання студентами всіх вимог до оформлення курсової роботи сприяє вихованню в них належного стилю роботи, стимулює вимогливість до себе, прищеплює певні навички до ведення наукового дослідження, допомагає впевнитись у виборі наукової проблеми для подальшої науково-дослідної роботи.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота є досить складною формою самостійної, творчої роботи студента. Вона є засобом перевірки теоретичної і методичної підготовки студента, його вміння працювати зі спеціальною літературою, осмислювати та систематизувати зібраний матеріал, аналізувати та порівнювати різні погляди на процеси, що відбуваються у регіональній системі туризму, чітко висловлювати свою думку, робити обґрунтовані висновки, формулювати пропозиції та ін.

Підготовка до написання курсової роботи вирішує одночасно навчальне (виявляє рівень засвоєння навчального матеріалу) і дослідницьке (засвідчує вміння аналізувати, узагальнювати, робити висновки) завдання.

Мета курсової роботи полягає в засвоєнні та розширенні студентами теоретичних знань, оволодінні навичками самостійного вивчення матеріалу з дисципліни «Управління регіональним розвитком туризму», вмінні узагальнювати вивчений матеріал і робити об'єктивні висновки.

Завдання курсового дослідження:

- глибоке вивчення теоретичних основ обраної теми;
- розширення, узагальнення і систематизація знань з дисципліни;
- застосування сучасних методичних підходів для дослідження предмета й об'єкта;
- вивчення, збір, систематизація й обробка інформації з обраної теми;
- формування вміння формулювати висновки і пропозиції.

Обираючи тему курсової роботи, студент повинен пам'ятати, що дослідження, зроблене в курсовій роботі, можна продовжити у подальших наукових працях.

Курсова робота має бути написана на основі глибокого дослідження та вивчення спеціальної літератури щодо об'єкта дослідження, містити елементи самостійних досліджень, аналізу статистичного матеріалу тощо.

Захист курсового дослідження є не менш відповідальною справою, ніж її підготовка. Захист курсової роботи проводиться прилюдно перед комісією у складі двох-трьох науково-педагогічних працівників кафедри, в тому числі керівника курсової роботи. На захисті курсової роботи можуть бути присутні студенти.

2. СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати певну логіку побудови, послідовність викладення матеріалу і завершеність дослідження.

Курсова робота складається з таких елементів:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідністю).

Титульний аркуш

Титульний аркуш курсової роботи оформлюється за встановленою формою (Додаток А).

Зміст

Зміст відображає послідовність розташування складових частин курсової роботи: вступу, назви всіх розділів і підрозділів, висновків, бібліографічного списку, додатків. Назви розділів і підрозділів мають бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її. У змісті вказується номер сторінки, з якої починається викладення кожної частини (Додаток Б).

Вступ

Обсяг 2–3 сторінки. У вступі обґрунтовується **актуальність** обраної теми, визначаються **мета і завдання** роботи, **об'єкт і предмет** дослідження, аналізується **ступінь вивчення проблеми** в літературних джерелах, вказуються використані **методи та інформаційна база дослідження**, розкривається **структура** роботи.

Обґрунтування *актуальності* обраної теми – початковий етап будь-якого дослідження. Висвітлення актуальності має бути небагатослівним: достатньо показати головне – сутність проблемної ситуації, що визначає актуальність теми.

Від доказу актуальності обраної теми логічно перейти до формулювання *мети* дослідження, а також вказати на конкретні завдання, які належить розв'язати відповідно до цієї мети. Метою будь-якого соціально-економічного дослідження є отримання певного конкретного результату – оцінка рівня розвитку, виявлення недоліків і проблем, обчислення нових показників, розробка або поліпшення методики, формулювання програми розвитку, виведення формули, встановлення параметрів і властивостей об'єкта тощо. Процес виконання роботи (вивчення, дослідження, виробництво, виготовлення тощо) **не є** метою.

Формулювання *завдань* наводиться у вигляді переліку: вивчити ..., описати ..., встановити ..., з'ясувати ..., вивести формулу тощо. Постановку завдань необхідно робити ретельно, оскільки опис їх розв'язання повинен скласти зміст розділів курсової роботи. Кількість завдань для виконання цієї курсової роботи має становити 3–4 пункти.

Вступ також має містити визначення об'єкта та предмета дослідження. Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію. Предмет наукового дослідження знаходиться в межах об'єкту і відображає лише суттєві зв'язки та відносини, властивості, аспекти, функції, що є головним для конкретного дослідження. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

Наприклад:

Об'єктом дослідження є процес розвитку сфери туризму в Харківській області. **Предмет дослідження** – сучасний стан, територіальна організація, проблеми та перспективи розвитку сфери туризму в регіоні.

Ступінь вивчення проблеми – це коротка характеристика раніше виконаних досліджень з даної тематики. Тут слід перерахувати авторів, що займаються або займалися даною проблематикою, оцінити якість і глибину їх розробок, коротко викласти різні точки зору і підходи до вирішення того або іншого питання, пропозиції окремих авторів, а також виказати своє ставлення до вирішення проблеми, відзначивши правильне і економічно обґрунтоване її рішення.

Методика – це спосіб, алгоритм виконання дослідження. Зазвичай вона запозичена у певного науковця/науковців («робота виконувалася аналогічно ...»), але може бути розроблена самостійно.

У характеристиці використаних джерел слід зазначити базові навчальні та наукові видання, законодавчі акти, довідники, статті, звіти, розділити їх за важливістю, якістю інформації, оригінальності викладення, глибиною розробок.

Завершується вступ стандартною фразою: «Робота складається зі вступу, N розділів, висновків; містить N сторінок тексту, N рисунків, N таблиць, N додатків. Список джерел включає N найменувань літератури, N електронних публікацій».

Основна частина

Перший розділ (10–12 сторінок) має містити соціально-економічний аналіз розвитку регіонального туризму.

Соціально-економічний аналіз (СЕА) є важливою, але не єдиною складовою процесу розробки стратегії розвитку туризму в регіоні, тому не може розглядатись окремо від інших етапів роботи. Проте саме СЕА лягає в основу розробки можливих сценаріїв розвитку, визначення сильних та слабких сторін туристичної галузі.

В Україні та й в ЄС не існує надто формалізованих підходів до підготовки СЕА, але уже сформовані загальні традиції щодо структури такого документу, його глибини та візуалізації.

СЕА не є догмою і тим більше нормативним актом, який підлягає безумовному його дотриманню. Проте нижче наведено типову структуру СЕА.

В процесі роботи над СЕА можуть виникнути потреби суттєво розширити чи навпаки звужити окремі елементи дослідження, проте цей мінімальний набір, який пропонується у цій записці, варто виконати.

- географічне розташування;
- ландшафтні особливості рельєфу;
- природно-ресурсний потенціал;
- кліматичні умови (температурний режим, опади, вологість повітря, вітри тощо);
- адміністративний поділ, місце в загальнодержавному розподілі праці;
- **особливості розвитку туристичної сфери регіону в динаміці за останні п'ять років (туристичні потоки, туристичні ринки, видова структура туризму, спеціалізація районів, туристична інфраструктура, існуючі туристичні пропозиції, інформаційне забезпечення)**
- екологічна ситуація на території регіону;
- політична ситуація;
- фінансово-бюджетна ситуація;
- рівень життя населення та його ділова активність.

Основою для розроблення аналітичної частини є офіційні дані Держстату, його територіальних органів, інформаційні матеріали соціологічних опитувань тощо. Система показників, необхідних для проведення аналізу стану розвитку туризму в регіоні, визначається розробником регіональної стратегії.

У процесі підготовки аналітичних матеріалів для регіональної стратегії розвитку туристичної сфери можуть використовуватися картографічні, ілюстраційні та інші матеріали, зокрема, економіко-географічні карти та схеми, кадастрові карти, схеми та креслення, фотоматеріали території тощо.

Аналітичні матеріали регіональної стратегії розвитку туризму готуються як щодо регіону, так і щодо його окремих частин, що відрізняються специфікою проблем соціально-економічного розвитку. На підставі таких матеріалів **визначаються основні проблеми розвитку туристичної галузі регіону.**

Підготовка якісного СЕА є дуже важливим елементом для всієї роботи над стратегією розвитку туризму, адже саме СЕА дає змогу визначити сильні та слабкі сторони регіону, оцінити можливі сценарії

розвитку та визначити внутрішні ресурси і конкурентні переваги регіону перед іншими.

У другому розділі (10–12 сторінок) має бути представлений SWOT-аналіз розвитку сфери туризму в регіоні. SWOT-аналіз являє собою ефективний метод ідентифікації внутрішніх сильних і слабких сторін і розпізнавання зовнішніх можливостей і загроз. SWOT-аналіз показує, яким чином краще застосувати власні сили і зменшити внутрішні слабкості, оптимально використовуючи зовнішні можливості та усуваючи загрози. Таким чином, SWOT-аналіз зазвичай використовується для виявлення найбільш важливих внутрішніх і зовнішніх факторів, що мають значення для розвитку.

SWOT-аналіз може також розглядатися в якості синтезу раніше підготовленого соціально-економічного аналізу. Ключові питання для SWOT-аналізу та джерела інформації наведені на діаграмі.

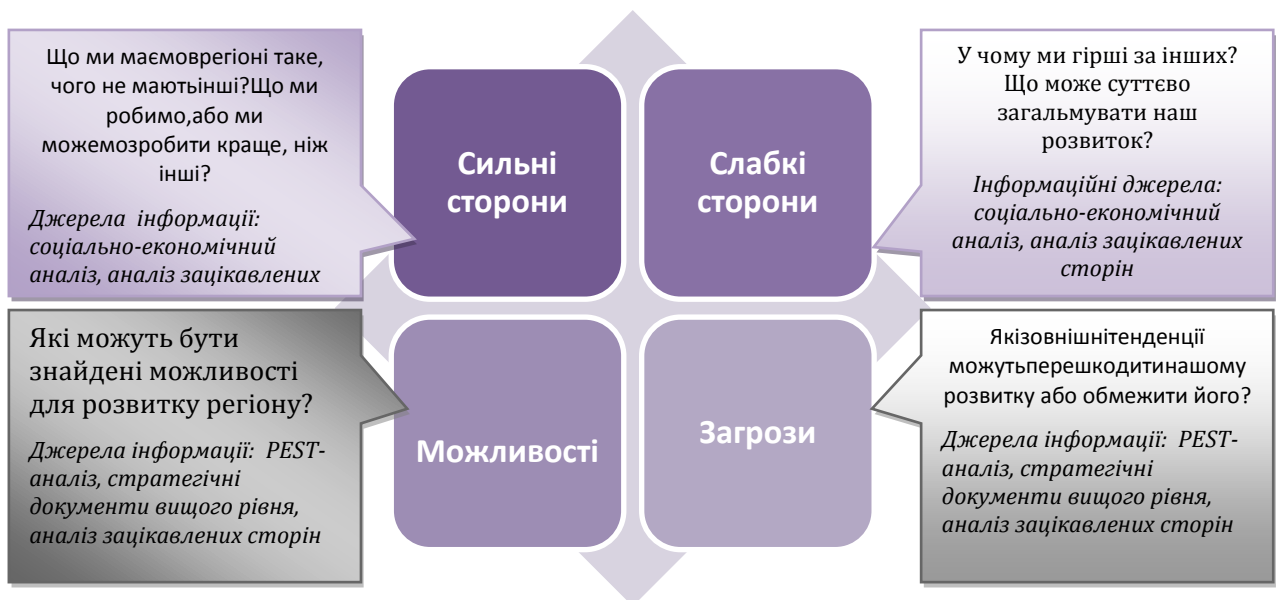

Рис. 1. Ключові питання SWOT-аналізу та джерела інформації

На наступному малюнку представлено SWOT-матрицю і її складові. Три менші стрілки вказують на взаємозв'язки між складовими SWOT:

- Сильні сторони використовуються для створення майбутніх можливостей,
- Слабкі сторони перетворюються в можливості,
- Загрози пов'язані зі слабкими сторонами.

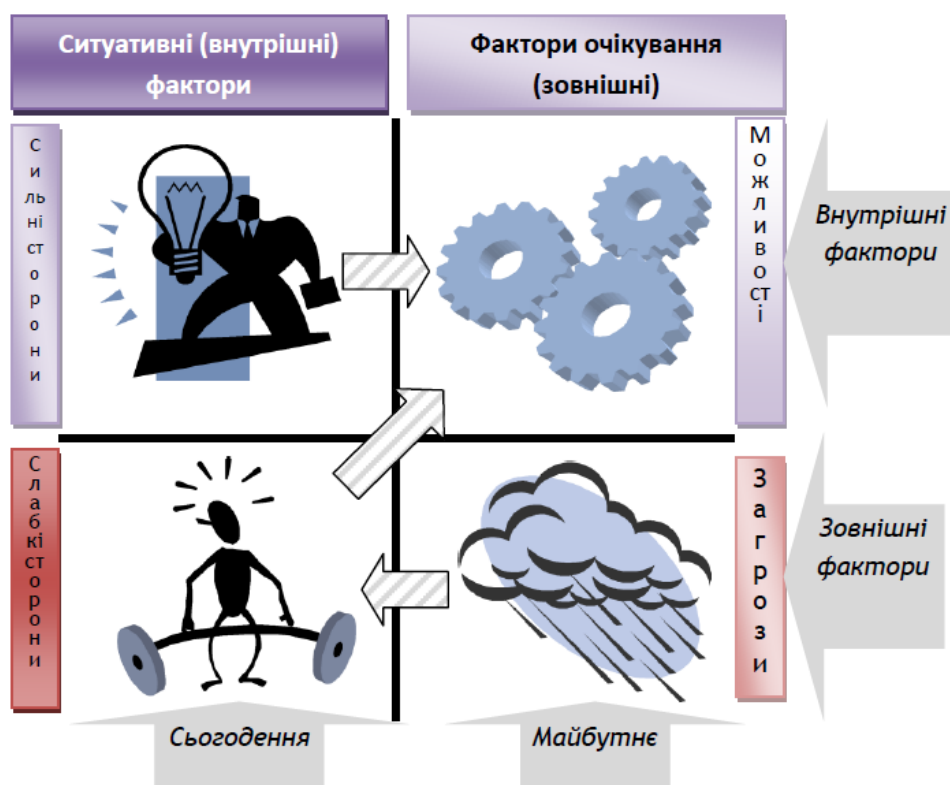

Рис. 2. SWOT-матриця і її складові

Приклад SWOT-аналізу сфери туризму Полтавської області

Сильні сторони (внутрішні)	Слабкі сторони (внутрішні)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Унікальна історична і культурна спадщина загальноукраїнського та міжнародного значення. 2. Наявність потенційно брендових об'єктів і продуктів. 3. Економічно розвинений регіон. 4. Вигідне транспортно-логістичне розташування (автошляхи та залізничні шляхи). 5. Наявність значної кількості об'єктів і територій заповідного фонду. 6. Власні енергетичні, промислові, будівельні потужності. 7. Досить високий рівень концентрації людського капіталу, наявність наукових закладів та студентської молоді. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Низька якість комерційних та окремих комунальних та муніципальних послуг (транспорт, громадські туалети, прибирання вулиць тощо). 2. Проблеми з благоустроєм потенційно привабливих туристичних об'єктів. 3. Низька якість та недостатній асортимент туристичних послуг. 4. Низька активність у сфері туризму, послуг, розвитку клієнтно-орієнтованого малого та середнього бізнесу. 5. Низький рівень кооперації, партнерських відносин, кластеризації сфери послуг. 6. Брак професійних кадрів у системі управління. 7. Недостатній рівень транспортного сполучення. 8. Неефективний маркетинг у сфері туризму та промоцій.
Можливості (зовнішні)	Загрози (зовнішні)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Доступність сучасних інформаційних технологій та їхній подальший розвиток. 2. Збільшення попиту на туристичні продукти на внутрішньому ринку (організований та неорганізований туризм). 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Неналежний стан транспортної інфраструктури, низька якість послуг з перевезення. 2. Дефіцит бюджету, неможливість фінансування проектів через нерівноцінний розподіл бюджету "центр-регіони".

<p>3. Близькість обласних центрів та інших населених пунктів із загальною чисельністю понад 10 млн. осіб (як ринки збуту).</p> <p>4. Розвиток відносин з містами-побратимами та іншими регіонами.</p> <p>5. Розвиток державно-приватного партнерства.</p> <p>6. Зацікавленість проектами розвитку туризму з боку громадських організацій.</p> <p>7. Зацікавленість історико-культурною спадщиною з боку української діаспори та представників інших національностей.</p> <p>8. Альтернативні джерела фінансування проектів (фонди підтримки, грантові програми, проекти міжнародної технічної допомоги).</p> <p>9. Горизонтальна співпраця з іншими регіонами.</p> <p>10. Наявність постійного попиту з боку жителів області у сфері пізнавального, подієвого, промислового, сільського зеленого туризму.</p>	<p>3. Конкуренція з боку інших міст і регіонів України.</p> <p>4. Неефективне державне управління туристичною галуззю в цілому.</p> <p>5. Поглиблення макроекономічних кризових явищ на національному та світовому ринках.</p> <p>6. Відсутність підтримки ініціатив місцевої влади у сфері розвитку туризму з боку бізнесу та громадськості, центральних органів влади.</p>
---	--

У третьому розділі мають бути представлені стратегічні пріоритети розвитку туризму в регіоні.

1. Стратегічне фокусування є інструментом стратегічного планування, який використовується для визначення та відбору конкурентних переваг сфери туризму в регіоні. Через стратегічне фокусування визначаються ключові акценти стратегії – вибираючи перспективні конкурентні переваги з одного боку і найбільш важливі проблеми з іншого.

Конкурентні переваги є факторами конкурентоспроможності, які являють собою вимоги, щоб зробити один регіон більш привабливим, ніж інші.

Наступний малюнок ілюструє зв'язок між СЕА аналізом, виявленням ключових факторів (SWOT-аналіз) і стратегічним фокусуванням (визначення конкурентних переваг регіону).

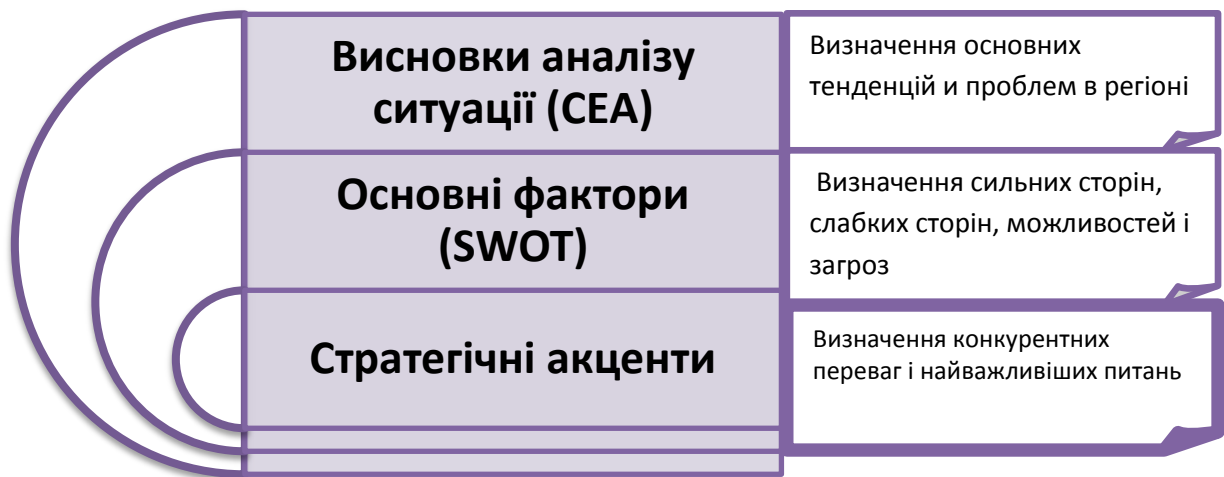

Рис. 3. Зв'язок між соціально-економічним аналізом, SWOT-аналізом і стратегічним фокусуванням

З одного боку, результати соціально-економічного аналізу вказують на ключові тенденції, які можуть стати основою для регіонального розвитку туризму, такі як нові види діяльності, організації та практики, які мають потенціал до зростання. З іншого боку, соціально-економічний аналіз показує основні проблеми і питання, які заважають розвитку галузі і повинні бути вирішені, а також дії, від яких варто відмовитися, якщо витрати перевищують вигоди.

SWOT-аналіз використовується для визначення найбільш важливих внутрішніх факторів (сильні і слабкі сторони) і зовнішніх обставин (можливості і загрози) регіонального розвитку туризму. Таким чином, SWOT являє собою синтез раніше підготовленого аналізу ситуації.

Нарешті, через стратегічне фокусування визначаються ключові акценти стратегії, вибравши перспективні конкурентні переваги з одного боку, і найбільш важливі проблеми з іншого. SWOT-аналіз в значній мірі сприяє стратегічному фокусуванню, оскільки він вже дає певні елементи визначених внутрішніх факторів і зовнішнього середовища.

Переваги сфери туризму в регіоні класифікуються як природні переваги, загальні переваги і унікальні переваги. Визначення унікальних переваг або створення можливості для їх появи є сутністю стратегічного фокусування.

Стратегічне фокусування, як правило, має основою визначення та класифікацію переваг, які характеризують регіон.

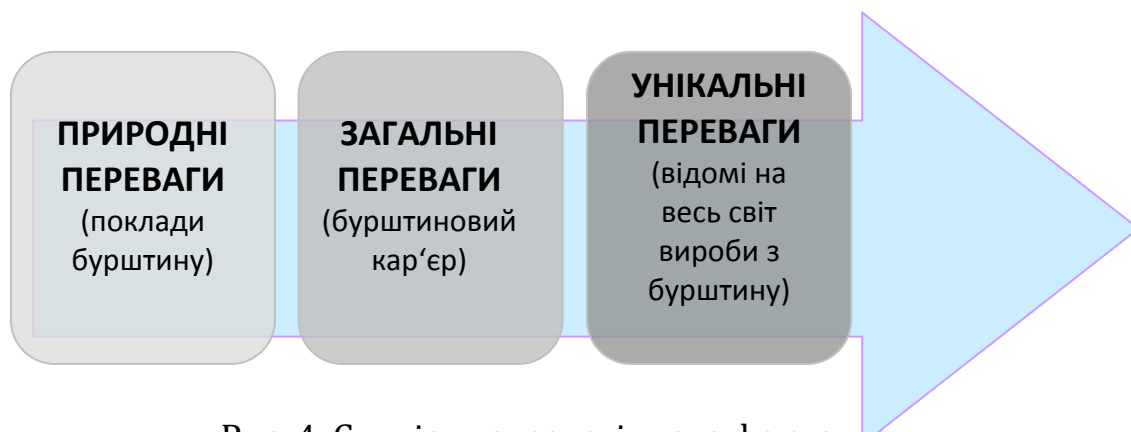

Рис. 4. Сутність стратегічного фокусування

2. Бачення розвитку є поворотним пунктом в процесі розробки стратегії. З цього моменту припиняється аналіз ситуації і починається формулювання того, що хочемо досягти в туристичній галузі регіону зі стратегічної точки зору, заснованої на висновках.

Бачення розвитку є дороговказом до бажаного і можливого майбутнього, до місця, яке має посісти туристична галузь у соціально-економічному розвитку регіону.

Бачення розвитку являє собою поєднання існуючих глибоко укорінених норм і цінностей, на яких регіон базується, і нових норм і цінностей, які він хоче застосувати в майбутньому для подолання проблем розвитку і викликів та забезпечення сталості.

Формування бачення розвитку являє собою дуже творче і інтеграційне завдання.

Регіон повинен бути впізнаваним через гарне бачення розвитку. Якщо ні, то це бачення є загальним, і воно не обов'язково служить досягненню мети. Для того щоб залишатися надихаючим, рівень бачення завжди встановлюється трохи вище реальних можливостей. Таким чином, воно не може бути повною мірою досяжним, але дає відчуття того, чого регіон прагне досягти в довгостроковій перспективі.

Приклади бачення розвитку

Муніципальний рівень

Громада X до 2020 року

Відкрита, доступна та динамічна спільнота, центр європейської столиці, яка оптимально поєднує риси Сходу і Заходу і потоки людей, товарів, капіталів, послуг, знань і технологій; громада, яка забезпечує якість життя та соціальної інтеграції для всіх громадян.

Громада Y до 2020 року (включає конкурентну позицію)

...стає одним з найпривабливіших невеликих міст в Південно-Східній Європі для творчих починань, відпочинку, бізнесу та особистих звершень. Унікальна гармонія духовного і матеріального, культурної і природної спадщини, середземноморського і континентального, міста і села, старого і нового. На такій гармонії громада будується як оновлена, творча і підприємницька, яка привертає і утримує молодих, талановитих,

освічених і успішних людей. Крім того, раніше створеного образу місцевості, яка виробляє екологічно чисту енергію, У стає впізнаваною як місце, яке пропонує найвищу якість життя, самі цікаві заходи, виробляє найкраще вино і саму здорову їжу в цьому регіоні.

Львівська область до 2025 року

ЛЬВІВЩИНА – ворота та локомотив України на шляху до Європейського Союзу, регіон сталого розвитку, де гармонічно поєднуються високотехнологічна промисловість, екологічне сільське господарство, оздоровчий та історичний туризм. Край ініціативних освічених людей, розвиненого підприємництва, туристично-рекреаційна перлина України.

ЛЬВІВЩИНА – європейська садиба України, в якій комфортно жити, приємно відпочивати та набиратися здоров'я, куди варто приїжджати і вигідно інвестувати.

«Інноваційне» бачення Амстердама

I am Amsterdam = Я Амстердам

3. Стратегічні цілі народжуються на основі концепції (бачення) розвитку та визначених стратегічних напрямів, представляють першу трансформацію і конкретизацію бачення і акцентів. Вони встановлюють основні напрямки для досягнення бачення і ототожнюють кінцеві результати, які повинні бути досягнуті до кінця стратегічного періоду.

Стосовно числа стратегічних цілей – їх повинно бути не менше трьох і не більше шести. Завелика кількість цілей може призвести до розпорошення незначних ресурсів розвитку і зниження ефективності реалізації стратегії.

4. Компонентні цілі розвитку (економічні, соціальні, екологічні). На основі сформованої стратегічної платформи базується практична реалізація стратегічних концепцій (з проектами та заходами, через які реалізується стратегія).

Компонентні плани є центральною частиною процесу розробки стратегії, яка поєднує перспективи довгострокові (стратегічні) і короткострокові (операційні).

Цілі компонентів засновані на концепції (баченні) розвитку і стратегічних цілях, а також на цілях стратегій і планів вищого рівня, і не повинні виходити за ці рамки. Цілі розвитку для кожного компонента повинні бути скориговані узгоджені з цілями інших двох компонентів, не піддаючи їх небезпеці. Крім того, цілі компонентів не повинні входити у протистояння з цілями у відповідній сфері розвитку на рівні держави та інших регіонів.

З точки зору змісту цілі компонента представляють собою більш детальну розробку бачення розвитку та відповідних загальних стратегічних цілей.

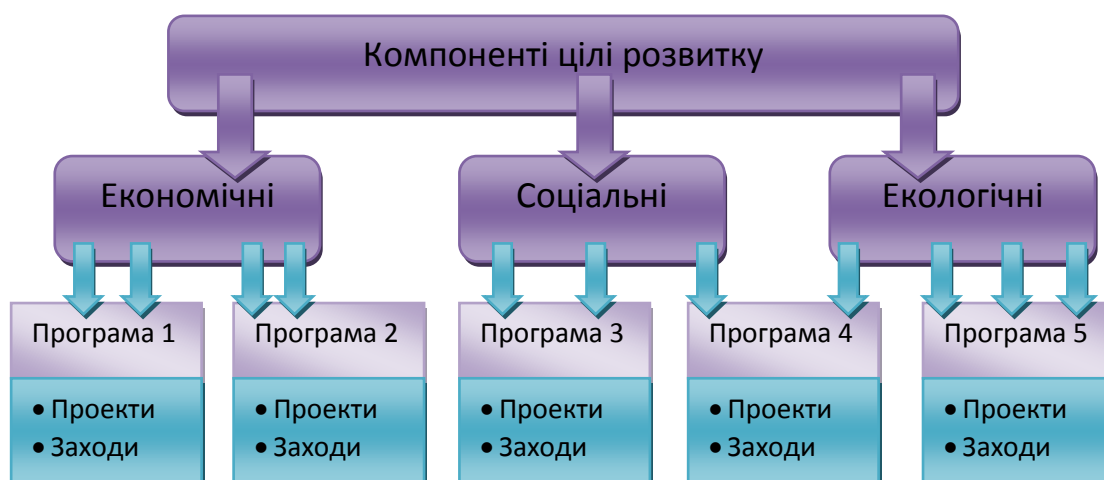

Рис. 5. Структура компонентних цілей розвитку

Цілі компонента представляють собою виконання стратегічних цілей, програм, які включають в себе проекти і заходи – інструменти для досягнення цих цілей.

5. Програмування є частиною процесу планування, в якому, керуючись рамками визначених стратегічних та оперативних цілей, визначаються проекти і заходи, які призводять до досягнення цих цілей, а потім подібні проекти і заходи групуються у відповідні програми. При такому підході всі проекти і заходи в операційному плані повинні містити як мінімум такі відомості:

- зв'язок з відповідними стратегічними і компонентними цілями;
- основні очікувані результати;
- основні види діяльності або групи видів діяльності;
- загальний кошторис витрат;
- очікувані джерела та умови фінансування;
- тривалість і терміни реалізації;
- ролі зацікавлених сторін в їх реалізації.

Як правило резюме проекту подається зацікавленими сторонами регіону, які мають відношення до певних регіональних стратегічних цілей, а також цілей відповідних компонентів.

Типова форма резюме представлена нижче.

Проект/захід сприяє досягненню наступних компонентних індикаторів (а):	
Назва проекту/заходу	(назва проекту повинна відображати його зміст використовуючи настільки мало слів наскільки це можливо)
Короткий опис проекту:	(цільові групи, їхні проблеми/ потреби і як вони будуть вирішені/задоволені)

Цільова територія:	(в яких населених пунктах чи районах області має здійснюватись проект)			
Цілі	Загальна ціль Конкретна ціль			
Очікувані результати	(тут повинні бути зазначені ключові очікувані результати у формі «завершено...», «створено...», «підготовлено...», «навчено...» і т.д. Очікувані результати мають чітко вести до досягнення завдань на які спрямований проект)			
Діяльність:	(ключові групи заходів у формі «створення», «підготовка», «організація» і т.д. Заходи повинні вести до досягнення зазначених очікуваних результатів)			
Індикатори рівня проекту/заходу:	Вплив (рівень загальної мети) Результат – наслідок (рівень конкретної цілі) Результат-продукт (рівень очікуваних результатів)			
Терміни реалізації	3 (місяць/рік):		По (місяць/рік):	
Загальна оціночна вартість (тис. грн.)	Рік 1	Рік 2	Рік 3	Разом
Джерела фінансування, з розрахунковими частками (%):	(обласний бюджет - ...%, місцевий бюджет - ...%, державний бюджет - ...%, публічно-приватне партнерство - ...%, бізнес - ...%, міжнародний донор - ...% тощо)			
Організації-виконавці:	(перелік установ/організацій, які можуть бути потенційно зацікавлені в реалізації проекту, або партнерстві)			

Висновки

Обсяг – 2–3 сторінки. Загальні висновки розташовують безпосередньо після викладення сутності роботи, починаючи з нової сторінки. У висновках наводять оцінку одержаних результатів дослідження (наукову, практичну, соціальну цінність). Ця частина містить висновки автора стосовно суті проблеми, питань, що розглядались у роботі, можливих галузей використання здобутих результатів роботи. У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках отриманих результатів. Текст висновків доцільно поділяти на пункти. У такому випадку кількість пунктів повинна відповідати кількості завдань, окреслених у вступі. Висновки повинні узгоджуватись із поставленими завданнями.

Висновки і пропозиції мають бути сформульовані в тезовій формі чітко, ясно, зрозуміло; відображати зміст роботи, її теоретичне і практичне значення. Кваліфіковано кожний пункт висновків складається з двох логічних частин – твердження («визначено ...») і доказу («оскільки ...», «на підставі ...»).

Список використаних джерел

Наукове дослідження завершується списком використаних джерел, який починають з нової сторінки після висновків. Насамперед записують джерела, які видані кирилицею, потім – латиницею. Отже, основна вимога до укладання списку використаних джерел – це однотипне оформлення та дотримання чинного державного стандарту на бібліографічний опис документів і друкованих творів. Кількість

джерел літератури має налічувати не менше 20 найменувань. На всі вказані джерела обов'язково мають бути відповідні посилання в тексті роботи.

Додатки

У додатки виносяться громіздкі таблиці допоміжного характеру, блок-схеми, зразки форм, таблиць тощо.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота має бути виконаною і оформленою з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт. Текст роботи має бути набраний на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт – Times New Roman, 14 пт.

Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: лівим – 20 мм, правим – 15 мм, верхнім – 20 мм, нижнім – 20 мм. Абзацний виступ має бути скрізь однаковий – 1,0 см.

Обсяг роботи – 25–30 сторінок.

У тексті бажано уникати складних і громіздких пропозицій. Не прийнято писати в роботі «я думаю», «я пропоную» тощо. Висловлювати матеріал рекомендується від першої особи множини «на нашу думку» (тобто на Вашу і керівника).

У роботі допускаються тільки загальноприйняті скорочення слів (ВВП, ЮНВТО та ін.). Посилання на таблиці, рисунки робляться в тексті.

Текст роботи розбивається на розділи і підрозділи, які повинні мати порядкові номери. Розділи основної частини нумеруються арабськими цифрами в межах усієї роботи.

Підрозділи нумеруються двома арабськими цифрами: перша цифра означає номер розділу, друга – номер підрозділу, наприклад: 1.2. (перший розділ, другий підрозділ).

Назви розділів роботи пишуться з нової сторінки великими літерами по центру (шрифт жирний). Перенесення частини слова в назві не допускається. Перед назвою підрозділу витримується інтервал в 1 рядок. Заголовки підрозділів пишуться жирним шрифтом, вирівнювання – по центру.

Крапка після назв розділів, підрозділів, таблиць, діаграм, графіків тощо не ставиться (Додаток В).

Нумерація сторінок

Нумерація сторінок роботи має бути наскрізною, включаючи список використаних джерел і додатки. Першою сторінкою є титульний аркуш, другою – зміст роботи тощо. Номер сторінок проставляються арабськими цифрами в правому верхньому куті аркуша. На титульному аркуші та змісті номер сторінки не ставиться. Нумерація починається зі вступу (3 стор.).

Оформлення таблиць

Усі таблиці повинні мати назви, що характеризують їх зміст. У правому верхньому куті над найменуванням таблиці пишеться слово «Таблиця 2.3» з позначенням номера розділу і номера таблиці в його межах. Назва таблиці пишеться над таблицею, вирівнювання – по центру. Крапка після назви таблиць не ставиться (додаток Г).

Таблиці, які наведені в додатку, нумеруються як додатки. Заголовки в рядках таблиці слід писати стисло і зрозуміло, без скорочень слів. У графах таблиці обов'язково вказуються одиниці виміру. До кожної таблиці подається примітка з посиланням на джерело, звідки взяті цифрові дані.

При перенесенні таблиці на наступну сторінку стовпці нумерують і повторюють їх нумерацію на наступній сторінці. Заголовок таблиці не повторюють, пишуть: «Продовження таблиці 2.3».

Оформлення ілюстрацій

Усі ілюстрації (схеми, графіки, діаграми, креслення і т. ін.) іменуються рисунками, в тексті вони іменуються словом «Рис. 1.2», з позначенням номера розділу і номера рисунку в його межах. Підпис до рисунку розташовується під ним (Додаток Д).

Формули

Усі математичні формули і вирази, які є в роботі, необхідно пояснити. Якщо формула запозичена з літератури, можна обмежитися посиланням на джерело і розкрити сутність символів, що входять до неї. Оригінальні формули пояснюються при їх обґрунтуванні. При цьому наводяться не всі елементарні проміжні результати, а лише основні етапи виведення формули і кінцевий результат.

Позначення величин пояснюють при їх першій появі в тексті. Доцільно пояснювати всі позначення, що містить заключна формула, особливо, якщо ця формула є розрахунковою.

Усі математичні вирази, а також знаки математичних дій у тексті з метою досягнення єдиного стилю друкуються прописними літерами.

При написанні математичних формул особливу увагу слід звертати на чітке виділення індексів і показників ступеня, розташування і довжину дробової риски тощо.

Формули в курсовій роботі підлягають наскрізній нумерації. Номер формули розташовується в круглих дужках і нумерується на правій стороні аркуша на рівні останнього рядка формули (додаток Е).

Посилання на джерела

Усі наведені в курсовій роботі цитати, перефразовані положення і цифрові дані, отримані іншими авторами, повинні мати посилання на джерело. Посилання наводяться після згадки джерела або цитати з нього, для цього проставляють розташований у квадратні дужки порядковий номер, під яким це видання значиться в списку літератури, номер тому і сторінки, наприклад: [21, т. 3, с. 25].

Оформлення списку використаних джерел

Перелік використаних джерел рекомендується складати в алфавітному порядку в такій послідовності:

- закони України;
- укази Президента України;
- декрети і постанови Кабінету Міністрів України;

- монографії, книги, статті, збірки документів;
- статистичні щорічники і бюлетені;
- ресурси електронних бібліотек.
- іноземні джерела.

Бібліографічний список нумерується від першої до останньої назви. Підзаголовки до окремих типів документів не робляться, кожен документ нумерується окремо.

Зразки оформлення різних літературних джерел наведені в додатку Ж. Зразок оформлення списку використаних джерел наведений у додатку З.

Оформлення додатків

Додатки до курсової роботи слід оформляти як продовження тексту, кожне застосування має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі рядковими літерами симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над назвою має бути надруковане слово «Додаток __» і прописна літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г', Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б тощо. Єдиний додаток позначається як додаток А. Додатки повинні мати наскрізну з текстом нумерацію сторінок.

Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи й підрозділи, пронумеровані у межах кожного додатка: перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 — другий розділ додатка А; В.3.1 — підрозділ 3.1 додатка В. Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д. 1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

4. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи складається з таких основних етапів:

1. Визначення напряму дослідження.
2. Вибір теми курсової роботи.
3. Вивчення та опрацювання літератури за обраною темою.
4. Складання плану курсової роботи.
5. Обробка зібраного матеріалу та написання тексту роботи.
6. Оформлення курсової роботи.
7. Подання роботи керівникові для отримання відгуку.
8. Захист роботи.

Визначення напряму дослідження.

При виборі напряму дослідження доцільно користуватись запропонованим переліком тем, проте він не є обов'язковим і може уточнюватись або доповнюватись за бажанням студента та його наукового керівника.

Вибір теми курсової роботи.

Тема курсової роботи повинна бути актуальною, мати теоретичне і прикладне значення, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку туризмології і господарської практики. Вибір і затвердження теми здійснюється, виходячи з наукових інтересів студента, тематики наукових досліджень кафедри тощо.

Обираючи тему, слід враховувати можливість одержання відповідних матеріалів (звітних, статистичних), проведення власних спостережень, розрахунків, експериментів, наявність літературних джерел, власні напрацювання.

Рекомендовані теми курсових робіт наведено в додатку И.

Вивчення й опрацювання літератури за обраною темою.

Головним завданням цього етапу є збір матеріалу відповідно до затвердженої теми. Для написання курсової роботи підбираються та вивчаються літературні джерела, що є основою наукового дослідження, складається бібліографія. При цьому спочатку необхідно опрацювати основну літературу з теми (підручники, теоретичні статті), а потім – прикладну (законодавчі акти, статті з конкретних досліджень тощо).

Праці вчених, спеціалістів, законодавчі та нормативні акти є методологічною та методичною основою роботи над темою. Монографії та статті дозволяють проаналізувати сутність та причинно-наслідкові відносини явищ, що вивчаються. За допомогою статистичних збірників та довідників можна знайти необхідні факти та цифри, що підтверджують теоретичні положення та висновки.

При виборі літератури слід врахувати, якою мірою дане джерело присвячене безпосередньо темі дослідження, розкриває й аналізує її зміст. Бажано використовувати джерела, видані останнім часом.

Складання плану курсової роботи.

Після попереднього ознайомлення з літературними джерелами студент самостійно складає план курсової роботи, який включає: вступ, 3 розділи, що розкривають тему, висновки, перелік використаних джерел та додатки (за необхідності).

План повинен відповідати темі дослідження, мати чітку логіку поєднання теоретико-методичної, аналітичної та конструктивної частин. План обговорюється з науковим керівником, за необхідністю коректується, потім затверджується.

Обробка зібраного матеріалу та написання тексту роботи.

Згідно з планом шляхом систематизації та обробки зібраних матеріалів формується текст курсової роботи, виконуються розрахунки, ілюстративний матеріал (рисунки, таблиці), обґрунтовуються пропозиції, формулюються висновки.

Текст курсової роботи має бути відредагованим, стилістично витриманим. Остаточне оформлення курсової роботи здійснюється відповідно до вимог, викладених у пункті 3 даного навчального видання.

Підготовка до захисту курсової роботи.

Згідно з регламентом студент зобов'язаний подати курсову роботу науковому керівникові на перевірку та для отримання відгуку у встановлений термін. У відгуку відзначаються позитивні та негативні сторони курсової роботи, оцінюється ступінь самостійності формулювання основних положень і висновків, наявність елементів творчого пошуку, обсяг опрацьованої інформації, дотримання вимог щодо змісту роботи і робиться висновок про допуск до захисту.

У разі невідповідності курсової роботи вимогам робота має бути перероблена з урахуванням усіх зауважень.

Порядок захисту курсової роботи. Час виступу не повинен перевищувати 7 хвилин, виступ має бути стислим та конкретним.

Захист курсової роботи розпочинається з доповіді, яка структурно складається з трьох частин:

- **вступ** – 1–2 хвилини (обґрунтування вибору теми, визначення мети й завдань дослідження);
- **інформація про виконану роботу** – 2–3 хвилини (послідовно за розділами основної частини – що автором самостійно здійснено, проаналізовано, розраховано тощо);
- **виклад результатів дослідження**, що становлять предмет захисту, – 2–3 хвилини (зміст висновків роботи).

Члени комісії можуть ставити запитання з метою визначення рівня опрацювання студентом обраної теми, вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати свою точку зору, чітко відповідати на поставлене запитання. Остаточна оцінка заноситься у відомість і залікову книжку студента.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Критерії оцінювання підготовки та захисту курсової роботи

Критерії оцінки	Бал за шкалою	
	національною	Кількість балів
1. Студент показав глибокі теоретичні знання дисципліни. 2. Оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, творчо осмислювати, формулювати висновки. 3. Дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження. 4. Виконав роботу грамотно, літературною українською мовою. 5. Оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін. 6. На захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, чітко і впевнено відповів на запитання членів комісії.	відмінно	90–100
1. Студент показав досить високі теоретичні знання дисципліни. 2. Оволодів первинними навичками дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, але не критично ставиться до використаних джерел. 3. Дає свої пропозиції і рекомендації з предмету дослідження, однак відчуває труднощі щодо їх обґрунтування. 4. Виконав роботу грамотно, літературною українською мовою, але припустився нечисленних граматичних та стилістичних помилок. 5. Оформив роботу відповідно до вимог і подав її до захисту у визначений кафедрою термін. 6. На захисті продемонстрував добрі знання з теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.	добре	70–89
1. Студент показав достатні теоретичні знання з дисципліни. 2. В основному оволодів первинними навичкам дослідної роботи: збирати дані, аналізувати, осмислювати їх, формулювати висновки, однак допускає в роботі порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу; мають місце окремі фактичні помилки і неточності. 3. Не може сформулювати пропозиції і рекомендації з теми дослідження або обґрунтувати їх. 4. Припускається помилок в оформленні роботи. 5. Допускає численні граматичні та стилістичні помилки. 6. На захисті продемонстрував задовільні знання з теми дослідження, але не зумів впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії.	задовільно	50–69
Під час захисту студент проявив повне незнання досліджуваної проблеми, не зумів задовільно відповісти на поставлені запитання, що свідчить про несамотійне виконання курсової роботи.	незадовільно	1–49

Приклад оформлення титульного аркуша

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Управління регіональним розвитком туризму»
на тему: **«РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНО-
ПІЗНАВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ»**

Студентки 5 курсу, групи УТ-51
спеціальності 242 «Туризм»

Проценко Д. С.

Керівник к.іст.н., доц. Парфіненко А. Ю.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище
та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Члени комісії _____ Парфіненко А. Ю.
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ Євтушенко О. В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____ Шамара І. М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Харків – 2020

Приклад оформлення змісту роботи

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Соціально-економічний аналіз розвитку сфери туризму регіону	5
1.1. Профіль регіону.....	5
1.2. Ресурсний потенціал розвитку сфери туризму в регіоні.....	7
1.3. Особливості розвитку туристичної сфери регіону	10
Висновки до першого розділу	15
Розділ 2. SWOT-аналіз розвитку сфери туризму в регіоні	16
2.1. Сильні сторони та слабкі сторони	16
2.3. Можливості та загрози	18
Висновки до другого розділу.....	20
Розділ 3. Стратегічні пріоритети розвитку туризму в регіоні	21
3.1. Стратегічне фокусування	21
3.2. Бачення розвитку	22
3.3. Стратегічні цілі	23
3.4. Компонентні цілі	24
3.4. Оцінка очікуваних досягнень з індикаторами	25
Висновки до третього розділу.....	27
Висновки.....	28
Список використаних джерел.....	29
Додатки.....	30

Приклад оформлення тексту та назв розділів і підрозділів

**РОЗДІЛ 1. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ
СФЕРИ ТУРИЗМУ РЕГІОНУ****1.1. Профіль регіону**

Харківська область – мальовничий і багатий край, один з провідних промислових, сільськогосподарських, наукових і культурних регіонів України. Сприятливі кліматичні умови, багаті природні ресурси, а також зручне географічне розташування на перехресті доріг Східної Європи дають області переваги для міжнародної торгівлі.

Територія області складає 31,4 тис. км² (5,2% від території України). За площею область займає четверте місце на Україні – після Одеської, Дніпропетровської та Чернігівської областей. Протяжність: з півночі на південь – 210 км, зі сходу на захід – 220 км.

Адміністративно-територіальний устрій

Рис. 1.1. Адміністративна карта Харківської області

Харківська область нараховує 2178 адміністративно-територіальних одиниць, у тому числі 27 районів, 17 міст (з них 7 міст обласного значення (Харків, Ізюм, Куп'янськ, Лозова, Люботин, Первомайський, Чугуїв), 10 міст районного значення (Балаклія, Барвінкове, Богодухів, Валки, Вовчанськ, Дергачі, Зміїв, Красноград, Мерефа, Південне), 61 селище міського типу, 139 селищ та 1538 сіл. Харківська область є однією з найбільш урбанізованих в Україні. Відповідно до прийнятої в країні класифікації міст, в області є малі (з чисельністю жителів до 50 тис. осіб) – 14 міст, середні (від 50 до 100 тис. осіб) – 3 міста і 1 найбільше місто (понад 1 млн. осіб.) [15, с. 35].

Приклад оформлення таблиць

Таблиця 1.1

Розподіл об'єктів природно-заповідного фонду по районах Харківської області

Райони Харківської області	Усі об'єкти ПЗФ Харківської області	Об'єкти ПЗФ державного значення	Об'єкти ПЗФ місцевого значення	Частка, %
1	2	3	4	5
Усього	207	22	185	100
Балаклійський	9	1	8	4,3
Барвінківський	4	-	4	1,9
Близнюківський	6	-	6	2,9
Богодухівський	7	1	6	3,5
Борівський	5	-	5	2,4
Валківський	14	2	12	6,8
Великобурлуцький	9	5	4	4,3
Вовчанський	7	2	5	3,5
Дворічанський	14	1	13	6,8
Дергачівський	8	-	8	3,9
Зачепилівський	5	-	5	2,4
Зміївський	9	1	8	4,3
Золочівський	6	-	6	2,9
Ізюмський	8	-	8	3,9
Кегичівський	6	-	6	2,9
Коломацький	2	-	2	1
Красноградський	4	-	4	1,9
Краснокутський	12	3	9	5,8
Куп'янський	5	-	5	2,4
Лозівський	7	-	7	3,5
Нововодолазький	7	-	7	3,5
Первомайський	6	1	5	2,9
Печенізький	5	1	4	2,4
Сахновщинський	2	-	2	1
Харківський	28	3	25	13,5
Чугуївський	8	1	7	3,9
Шевченківський	3	-	3	1,5

Складено автором за матеріалами:[31]

Приклад оформлення рисунків

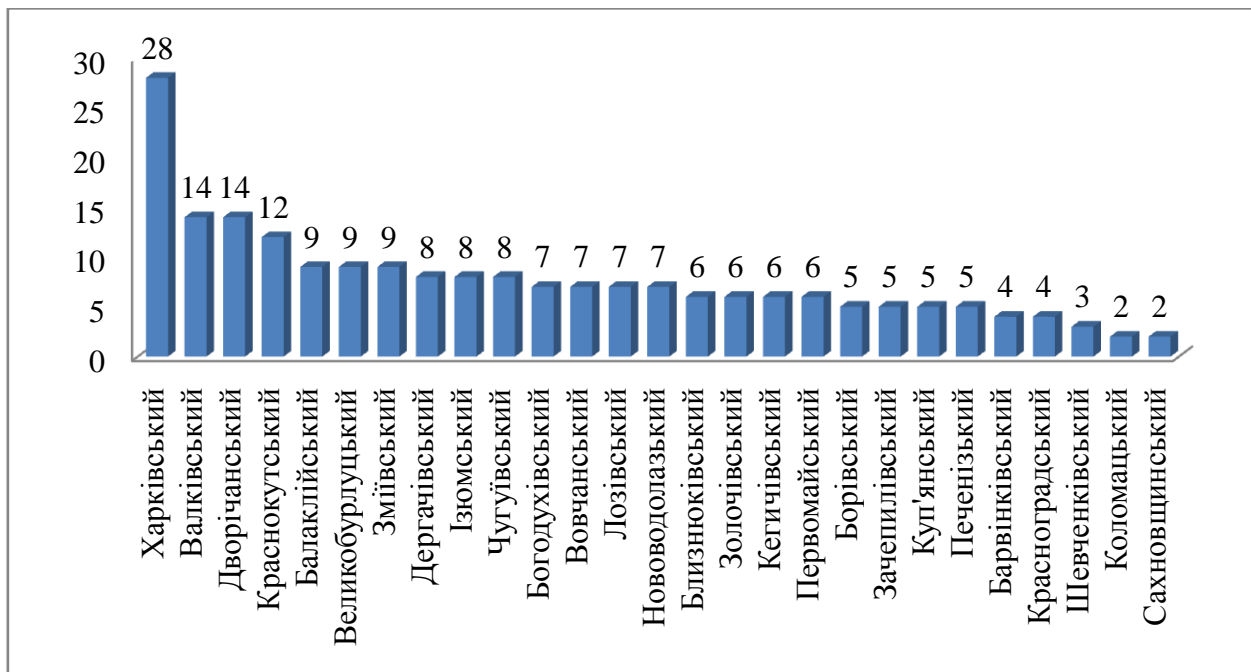

Рис. 1.3. Рейтинг районів Харківської області за кількістю об'єктів природно-заповідного фонду [31]

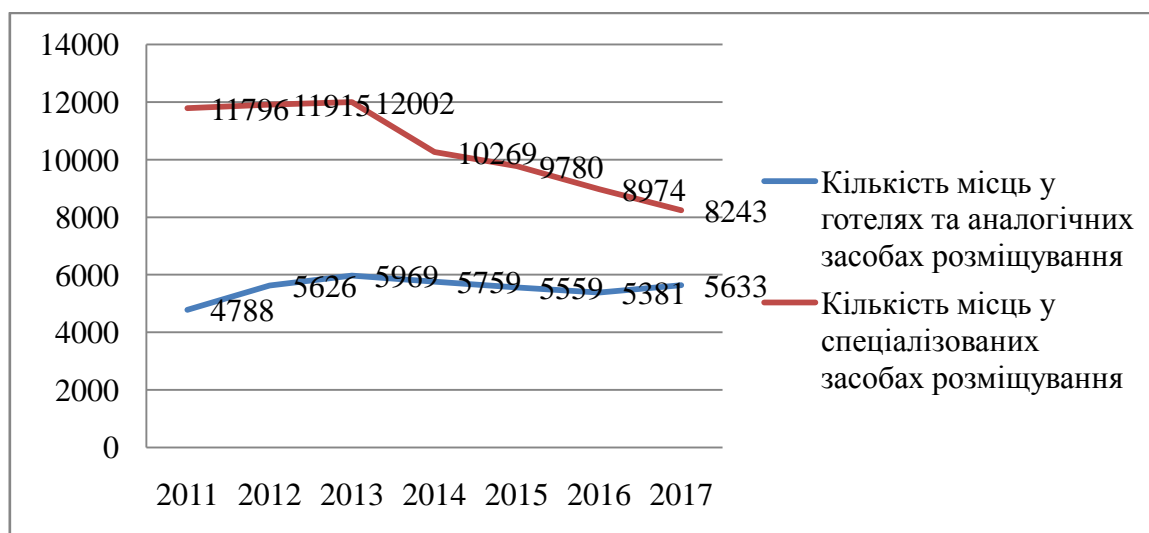

Рис. 1.5. Динаміка кількості місць у колективних засобах розміщування Харківської області [8]

Приклад оформлення формул

У роботі також використовується тренд-аналіз, який базується на регресійних залежностях.

Задача регресійного аналізу може бути задана послідовністю величин y_1, y_2, \dots, y_T , де y_i – величина експорту (імпорту) у році i , де $i = 1, \dots, T$, за яких необхідно скласти рівняння регресії виду

$$y = f(t) + \varepsilon, (1) [24, \text{с. 78}]$$

де $f(t)$ є функцією регресії (у нашому випадку називаної трендом);

ε – випадкова величина з деяким законом розподілу.

Зазвичай в розпорядженні дослідника мається лише один набір величин y_1, y_2, \dots, y_T . Тому доводиться розглядати не функцію регресії $f(t)$, а її оцінку $\hat{f}(t)$. У найпростішому випадку вона може бути лінійною і мати такий вигляд:

$$y = m \times t + b + e, (2) [24, \text{с. 78}]$$

де m, b – параметри лінійної регресії, e – помилка. Складову $m \times t + b$ називають лінійним трендом. Якщо підставити спостереження y_1, y_2, \dots, y_T у рівняння лінійної регресії, то одержимо систему виду

$$y_i = m \times i + b + e_i, i = 1, 2, \dots, T \dots (3) [24, \text{с. 79}]$$

Приклади оформлення використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Нормативно-правові акти	Закон України «Про туризм» № 324/95 від 04.011.2018. [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80 Закон України «Про природно-заповідний фонд України» №2456-ХІІ від 16.06.1992р. [Електронний ресурс]: Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi .
Один автор	<i>Парфіненко А.</i> Національна держава і міжнародний туризм у вимірах глобалізації (вступ до курсу «Туристичне країнознавство»): Навч. посіб. / А. Парфіненко. – Х.: Бурун-книга, 2009. – 128 с.
Декілька авторів	<i>Юрченко С. О., Юрченко О. Є.</i> Міжнародний туризм: навчальний посібник для студентів спеціальностей «Туризмознавство», «Міжнародні економічні відносини» / С. О. Юрченко, О. Є. Юрченко. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 328 с. <i>Туристичне країнознавство: підручник</i> / А. Ю. Парфіненко, В. І. Сідоров, О. О. Любіцева. – 2-ге вид. переробл. і допвн. – К.: Знання, 2015. – 551 с. <i>Туристичний імідж регіону: Монографія</i> / За ред. Парфіненко А. Ю. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 315 с.
Збірки наукових праць	<i>Порох А.</i> Формування передумов інтеграції України у світове господарство / А. Порох // Збірник наукових праць. Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАНУ. 2000. Вип. 26. С. 154–163.
Тези конференцій	Парфіненко А.Ю. Роль Всесвітньої туристичної організації у формуванні глобальної туристичної політики [Електронний ресурс] / А.Ю. Парфіненко // Матеріали Норвезько-Української конференції, присвяченої діяльності Ф. Нансена в Україні у 1921–1922 роках, (Харків, 10–11 жовт. 2019 р.) / Харків. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна; Посольство Норвегії в Україні. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2019. dc.identifier.uri http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/14991
Статті журналів та газет	<i>Парфіненко А. Ю.</i> Глобальні трансформації ринку міжнародного туризму та індустрії гостинності // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». Вип. 6. – С. 175–186. <i>Янкель Р.</i> Мальовничі й дорогі Карпати // Дзеркало тижня. 2018. №30. 17 серп.
Інтернет – ресурси	Tourism and the Sustainable Development Goals – Journey to 2030. Highlights. Available from: https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284419340 [Accessed 28 September 2019].
Інші	Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/ . World Economic Forum. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.weforum.org/ .

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Долішній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ століть: нові пріоритети / Долішній М. І. – К.: Наукова думка, 2006. – 288 с.
2. Євдокименко В.К. Регіональна політика розвитку туризму (методологія формування, практика реалізації) / Євдокименко В.К. – Львів, 1999. – 190 с.
3. Калиновская Н. А., Чернов В. А. Туризм и экономика региона: Монография. – Хабаровск: Изд-во ДВГУПС, 2001. – 144 с.
4. Коблова А. А. Рекреационно-туристский комплекс как объект регионального управления / Коблова А. А. // Сборник научных трудов Северо-Кавказского государственного технического университета. Серия «Экономика». – 2005. №2. – С. 124-138.
5. Котлер Ф. Маркетинг мест. Привлечение инвестиций, предприятий, жителей и туристов в города, коммуны, регионы и страны Европы / Котлер Ф., Асплунд К., Рейн И., Хайдер Д. / Пер. с англ. М. Акая при участии В. Мишучкова. – СПб.: Стокгольмская школа экономики в Санкт-Петербурге, 2005. – 376 с.
6. Кротова Е. Л. Рекреационно-туристский комплекс региона: теория и практика реформирования. Екатеринбург: УРО РАН, 2001.
7. Леонт'єва Ю.Ю. Оцінка ресурсів категорії «Атракція» регіональних дестинацій України / Ю.Ю. Леонт'єва // Економіка і регіон: наук. вісн. – 2009. – № 3(22). – С.20-26.
8. Леонтьева Ю.Ю. Маркетинг дестинаций как составная часть регионального маркетинга / Ю.Ю. Леонтьева // Экономика: проблемы теории та практики: Зб. наук. пр. – 2007. – Вип. 231: в 9 т., том VIII. – С.1569-1579.
9. Любіцева, О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). - 3-є вид., переробл. та допов. [Текст] : навч. посібник / О.О. Любіцева. - К.: «Альтпрес», 2005. - 436 с.
10. Панкрухин А.П. Маркетинг территорий: учебное пособие / А.П. Панкрухин. – М.: РАГС, 2002. – 328 с.
11. Парфиненко А. Ю. Туристический имидж как источник конкурентоспособности региона / Парфиненко А. Ю. // Актуальные проблемы экономики, менеджмента, маркетинга: Материалы Междунар. науч.-практ. конф. (Белгород, 17-19 нояб. 2009 г.): в 2 ч. / отв. ред. Г. И. Ткаченко. Белгород: Изд.-во БелГУ, - Ч. 2. – С. 257-262.
12. Парфіненко А. Ю. Культура як джерело конкурентних переваг та складова туристичного іміджу регіону // Туризм в системі

пріоритетів регіонального розвитку: Монографія / Під ред. проф. В. В. Александрова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – С. 88-105.

13. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: Монографія / За ред. З. С. Варналія. – К.: Знання України, 2005. – 498 с.

14. Свиридова Н.Д. Развитие туризма в регионе как объект государственного управления // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 2. – С.18-22.

15. Севастьянова С.А. Региональное планирование развития туризма и гостиничного хозяйства : учеб. пособие / С.А. Севастьянова. - М. : КНОРУС, 2007. – 256 с.

16. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія (2-ге вид. від. ред. доп.), КНТЕУ, 2009 - 436 с.

17. Ткаченко Т. І. Територіально сфокусований розвиток суб'єктів туристичного бізнесу / Т. І. Ткаченко // Культура народів Причорномор'я. – 2006. – № 81. – С. 56-64.

18. Туризм в системі пріоритетів регіонального розвитку: Монографія / Під ред. проф. В. В. Александрова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 287 с.

19. Туристичний імідж регіону: Монографія / За ред. Парфіненко А. Ю. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 315 с.

20. Управління регіональним розвитком туризму: Навчальний посібник. / За ред. В.Ф. Семенова –Одеса, 2011. - 225 с.

21. Giaoutzi M., Nijkamp P., Tourism and regional development: new pathways, 2006.

22. Sharma K.K. Tourism and Regional Development, 2007

23. Sharpley R., Telfer D. Tourism and Development: Concepts and Issues, 2002.

24. Telfer D.J., Sharpley R. Tourism and Development in the Developing World, 2008.

25. Bhatt H. Regional Tourism, 2008

Рекомендовані теми курсових робіт

1. Розробка стратегії розвитку дитячо-юнацького туризму в Харківській області.
2. Розробка стратегії розвитку краєзнавчого туризму в Харківській області.
3. Розробка стратегії розвитку молодіжного туризму в Харківській області.
4. Розробка стратегії розвитку сімейного туризму в Харківській області.
5. Розробка стратегії розвитку культурно-пізнавального туризму в Харківській області.
6. Розробка стратегії розвитку подієвого туризму в Харківській області.
7. Розробка стратегії розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Харківській області.
8. Розробка стратегії розвитку спортивного туризму
9. Розробка стратегії розвитку релігійного туризму
10. Розробка стратегії розвитку сільського зеленого туризму
11. Розробка стратегії розвитку екологічного туризму
12. Розробка стратегії розвитку пригодницького туризму
13. Розробка стратегії розвитку велотуризму в Харківській області.
14. Розробка стратегії фестивального туризму
15. Розробка стратегії пішого туризму в Харківській області.
16. Розробка стратегії розвитку туризму в Балаклійському районі Харківської області.
17. Розробка стратегії розвитку туризму в Барвінківському районі Харківської області.
18. Розробка стратегії розвитку туризму в Богодухівському районі Харківської області.
19. Розробка стратегії розвитку туризму в Борівському районі Харківської області.
20. Розробка стратегії розвитку туризму в Валківському районі Харківської області.
21. Розробка стратегії розвитку туризму в Великобурлуцькому районі Харківської області.
22. Розробка стратегії розвитку туризму в Волчанському районі Харківської області.
23. Розробка стратегії розвитку туризму в Дворічанському районі Харківської області.
24. Розробка стратегії розвитку туризму в Дергачівському районі Харківської області.
25. Розробка стратегії розвитку туризму в Зміївському районі Харківської області.
26. Розробка стратегії розвитку туризму в Золочівському районі Харківської області.

- 27.Розробка стратегії розвитку туризму в Ізюмському районі Харківської області.
- 28.Розробка стратегії розвитку туризму в Коломацькому районі Харківської області.
- 29.Розробка стратегії розвитку туризму в Краснокутському районі Харківської області.
- 30.Розробка стратегії розвитку туризму в Куп'янському районі Харківської області.
- 31.Розробка стратегії розвитку туризму в Нововодолазькому районі Харківської області.
- 32.Розробка стратегії розвитку туризму в Печенізькому районі Харківської області.
- 33.Розробка стратегії розвитку туризму в Чугуївському районі Харківської області.

Тема індивідуального завдання (курсової роботи) обирається студентом та узгоджується з викладачем. За узгодженням з викладачем студент може запропонувати власну тему, присвячену розробці стратегії розвитку окремого виду туризму, у обраному ним регіоні.

Навчальне видання

Парфіненко Анатолій Юрійович

Управління регіональним розвитком туризму

методичні рекомендації до виконання курсової роботи
(для студентів спеціальності 242 «Туризм»
денної та заочної форм навчання)

Коректор *А. С. Панасенко*

Комп'ютерне верстання *Ю. А. Аргунова*

Макет обкладинки

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 2,16. Тираж 100 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.